

PRZEWODNIK PO USTAWIE O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE DLA WYPEŁNIAJĄCYCH ANKIETĘ „MONITORING WSPÓŁPRACY URZĘDÓW I ICH JEDNOSTEK PODLEGŁYCH I NADZOROWANYCH Z SEKTOREM POZARZĄDOWYM ZA 2012 ROK”

WPROWADZENIE

Na początek wyjaśnimy kilka podstawowych pojęć, które będą nieustannie przewijać się w trakcie wypełnianej przez Państwo ankiety. Na początek najważniejsza kategoria:

Organizacja pozarządowa – organizacja złożona z inicjatywy własnej, działająca na rzecz interesu publicznego i będąca formą samoorganizacji społecznej (obywatelskiej) w celu realizacji wspólnych potrzeb członków i pracy na rzecz środowiska lokalnego.

Cechami charakterystycznymi organizacji pozarządowej są:

- ✓ Formalna organizacja.
- ✓ Niezależność od struktur państwa i samorządu (terytorialnego i gospodarczego).
- ✓ Działalność na rzecz dobra wspólnego.
- ✓ Zakaz podziału zysku pomiędzy członków.
- ✓ Dobrowolność.

W myśl Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej: UDPP)¹ organizacjami pozarządowymi są: **niebędące jednostkami sektora finansów publicznych² i niedziałające dla osiągnięcia zysku** osoby prawne lub jednostki organizacyjne (w tym zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1-4 UDPP: tzw. **podmioty wyznaniowe³**, stowarzyszenia JST, spółdzielnie socjalne⁴ oraz spółki o charakterze non-profit⁵), jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie **działalności pożytku publicznego**, która jest

---

¹ Dz. U. z 2010 roku, nr 234, poz. 1536 z późn. zm.

² W rozumieniu Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. z dnia 24 września 2009 r., nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

³ Działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

⁴ Z wyłączeniem przepisów art. 19b-41 UDPP.

⁵ **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne** (zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2000 roku kodeks spółek handlowych (Dz.U. z dn. 8 listopada 2000 r. nr 94 poz. 1037 z późn. zm.) oraz **kluby sportowe** (zgodnie z Ustawą z dnia 25 czerwca 2010 o sporcie (Dz.U. z 2010 r., nr 127 poz. 857 z późn. zm.)).

definiowana jako działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie (art. 3 ust.1 UDPP). Działalność pożytku publicznego implikuje realizację celów społecznie użytecznych.

Do tych organizacji, jeżeli prowadzą działalność pożytku publicznego, w niniejszym przewodniku stosujemy określenie **organizacja uprawniona**.

Organizacja może prowadzić jednak działalność przynoszącą jej zysk, lecz nie może to być działalność gospodarczą w myśl Ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r, nr 220 poz. 1447 z późn. zm.), a zysk (nadwyżka przychodów nad kosztami) w całości musi być przeznaczony na statutową działalność (pożytku publicznego).

Przykładowe organizacje pozarządowe:

- ✓ stowarzyszenia, także ich jednostki terenowe posiadające osobowość prawną,
- ✓ związki stowarzyszeń,
- ✓ fundacje,
- ✓ kółka rolnicze,
- ✓ rolnicze zrzeszenia branżowe,
- ✓ związki rolników, kółek i organizacji rolniczych,
- ✓ związki rolniczych zrzeszeń branżowych,
- ✓ związki zawodowe rolników indywidualnych,
- ✓ cechy rzemieślnicze,
- ✓ izby rzemieślnicze,
- ✓ Związek Rzemiosła Polskiego,
- ✓ zrzeszenia handlu i usług i ich ogólnokrajowe reprezentacje,
- ✓ zrzeszenia transportu i ich ogólnokrajowe reprezentacje,
- ✓ izby gospodarcze, co obejmuje także Krajową Izbę Gospodarczą,
- ✓ związki zawodowe, co obejmuje także ich jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,
- ✓ ogólnokrajowe związki międzybranżowe,
- ✓ ogólnokrajowe zrzeszenia międzybranżowe,
- ✓ związki pracodawców,
- ✓ federacje i konfederacje związków pracodawców,
- ✓ stowarzyszenia kultury fizycznej,
- ✓ związki sportowe,
- ✓ polskie związki sportowe,
- ✓ stowarzyszenia kultury fizycznej o zasięgu ogólnokrajowym.

Części przepisów UDPP **nie stosuje się** do: partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne (art. 3 ust. 4 UDPP) oraz nieposiadających statusu organizacji pozarządowych spółdzielni socjalnych. Te podmioty **nie mogą** ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego.

Co do zasady organizacje pozarządowe **posiadają osobowość prawną**, jednakże są **trzy wyjątki**:

- ✓ Stowarzyszenia zwykłe.
- ✓ Uczelniane organizacje studenckie.
- ✓ Koła gospodyń wiejskich.

Organizacjami pozarządowymi **NIE SĄ**, np.:

- ✓ Jednostki badawczo-rozwojowe.
- ✓ Państwowe lub samorządowe instytucje kultury.
- ✓ Państwowe szkoły wyższe, Polska Akademia Nauk i ich jednostki organizacyjne.
- ✓ Polski Związek Działkowców
- ✓ Spółki cywilne i in.

Organizacja pożytku publicznego (OPP) – każda organizacja pozarządowa może ubiegać się o status pożytku publicznego, jeżeli spełnia łącznie przesłanki określone w art. 20 i 21 UDPP oraz dokona procedury rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym. Organizacja pozarządowa jest pojęciem szerszym niż organizacja pożytku publicznego i może prowadzić działalność w sferze pożytku publicznego, nie posiadając statusu OPP. Organ administracji publicznej może również takiej organizacji zlecać wykonanie zadań publicznych lub podjąć współpracę w innej formie.

OPP cieszą się pewnymi przywilejami:

- ✓ Zwolnienia od podatku dochodowego, od nieruchomości oraz od czynności cywilnoprawnych.
- ✓ Zwolnienia od opłat skarbowych i opłat sądowych
- ✓ Zwolnienia z podatku VAT (m.in. przekazywanie żywności na rzecz OPP) oraz towarów nieobjętych akcyzą oraz otrzymanych w formie darowizny⁶.
- ✓ Uprawnienia dotyczące użytkowania nieruchomości.
- ✓ Możliwość otrzymania 1% podatku na rzecz OPP.

Działalność pożytku publicznego - to działalność społecznie użyteczna, mająca na celu realizację interesu szerszego, aniżeli partykularny interes założycieli organizacji i jej członków.

Działalność tę **mogą prowadzić również**: osoby prawne i jednostki organizacyjne (tzw. podmioty wyznaniowe)⁷, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne oraz spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (spółki non-profit) i kluby sportowe (będące spółkami działającymi na podstawie ustawy prawo o sporcie⁸), jeżeli nie działają dla osiągnięcia zysku lub przeznaczają zysk na działalność statutową pożytku publicznego i nie dzieląc go między udziałowców, akcjonariuszy czy pracowników (art. 3 ust. 3 UDPP).

Działalność nieodpłatna pożytku publicznego: to działalność prowadzona przez podmioty wymienione w art. 3 ust. 1 i 3 UDPP, np. wydawanie darmowych obiadów czy prowadzenie warsztatów dla dzieci. **Działalność odpłatna pożytku publicznego** to działalność związana ze sprzedażą dóbr lub usług wytworzonych lub świadczonych przez członków organizacji na rzecz

---

⁶ <http://www.ngo.pl/x/431182>.

⁷ Patrz przypis nr 3.

⁸ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 o sporcie (Dz.U. z 2010 r., nr 127 poz. 857).

jej beneficjentów lub osób trzecich, korzystających z działalności pożytku publicznego (np. prowadzenie odpłatnej terapii zajęciowej). Cały przychód z tego tytułu musi być przeznaczony na cele statutowe organizacji (cele pożytku publicznego).

Działalność ta prowadzona jest przez organizacje pozarządowe, w sferze zadań publicznych, zgodnie z UDPP (art. 4 ust.1 UDPP):

- ✓ Pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób.
- ✓ Wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- ✓ Działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ✓ Działalności charytatywnej;
- ✓ Podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- ✓ Działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- ✓ Ochrony i promocji zdrowia;
- ✓ Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- ✓ promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- ✓ Działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- ✓ Działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- ✓ Działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- ✓ Działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- ✓ Działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- ✓ Nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- ✓ Wypoczynku dzieci i młodzieży;
- ✓ Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- ✓ Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- ✓ Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- ✓ Turystyki i krajoznawstwa;
- ✓ Porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- ✓ Obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- ✓ Upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- ✓ Ratownictwa i ochrony ludności;
- ✓ Pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- ✓ Upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- ✓ działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- ✓ Promocji i organizacji wolontariatu;
- ✓ Pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- ✓ Działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- ✓ Promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- ✓ Działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- ✓ Przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- ✓ Działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32.

Otwarty konkurs ofert: to sposób wyboru organizacji w celu realizacji zadania, na którego realizację przysługuje dotacja od władz publicznych w trybie art. 13 UDPP. Ogłoszenie musi być opublikowane w BIP, stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń co najmniej 21 dni przed upływem terminu składania ofert. Ten tryb dotyczy organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust 3. UDPP, w tym spółdzielni socjalnych.

W otwartym konkursie ofert **udziału brać nie mogą:** partie polityczne, związki zawodowe i organizacje pracodawców, samorządy zawodowe, fundacje partii politycznych oraz fundacje tworzone tylko przez skarb państwa czy JST.

Postępowanie:

- ✓ Ogłoszenie publiczne o konkursie.
- ✓ Opiniowanie ofert przez komisję konkursową (przedstawiciele JST oraz innych NGO).
- ✓ Wybór oferty i ogłoszenie wyników.

Oferta wspólna jest formą współdziałania organizacji uprawnionych w zakresie składania ofert na realizację zadania publicznego w otwartym konkursie ofert, wskazując:

- ✓ Wskazuje jakie działania będą wykonywane przez poszczególne organizacje.
- ✓ Sposób reprezentacji poszczególnych podmiotów.

Spółdzielnia socjalna jest pierwszą w Polsce formą prawną, którą Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych wprost określiła jako przedsiębiorstwo społeczne. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Spółdzielnię socjalną mogą założyć: osoby bezrobotne, bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej, chorzy psychicznie, zwalniani z zakładów karnych, uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, osoby niepełnosprawne. Spółdzielnię socjalną może założyć co najmniej pięć osób spełniających wymienione wyżej warunki, nie więcej jednak niż pięćdziesiąt⁹.

Spółdzielnia socjalna nie jest organizacją pozarządową sensu stricto, choć ma istotne cechy wspólne oraz może realizować cele działalności pożytku publicznego.

Zadanie publiczne to każde działanie administracji publicznej realizowane na podstawie ustaw, które można podzielić na trzy podstawowe grupy:

- ✓ **Świadczenie lub zapewnienie wykonania usług** na rzecz mieszkańców i innych podmiotów.
- ✓ Wydawanie decyzji administracyjnych.
- ✓ Tworzenie przepisów, norm i standardów w ramach ustawowo przyznanych uprawnień
- ✓ Inne działania niewładcze jak: inspirowanie, usprawnianie, polepszanie warunków rozwoju czy stymulowanie¹⁰.

⁹ <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/x/602857>

¹⁰ <http://poradnik.ngo.pl/x/340591>

Zlecenie zadań publicznych może odbywać się również w **trybie innych ustaw**, w zakresie:

- ✓ pomocy społecznej
- ✓ promocji zatrudnienia i aktywizacji osób bezrobotnych
- ✓ ochrony przeciwpożarowej
- ✓ oświaty
- ✓ zabytków
- ✓ realizacji zamówień publicznych
- ✓ wydatkowaniu środków z UE
- ✓ wydatkowaniu innych środków zagranicznych
- ✓ zadań innych niż pochodzące ze sfery działań publicznych z art. 4 UDPP.

Niektóre te zlecenia odbywają się w **innym trybie** niż **otwarty konkurs ofert** wg ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, więc **należy je jasno odróżniać**. W ankiecie pytania dotyczą **tylko** środków przekazywanych w formie **dotacji celowych** (art. 127 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – uFP) w związku z art. 13 UDPP.

A. WSPÓŁPRACA FINANSOWA

Współpraca finansowa w rozumieniu tej ankiety polega **na identyfikacji środków** przekazywanych przez JST w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jako **dotacje celowe** w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 221 uFP na rzecz **organizacji pozarządowych** i innych **podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego**.

Inne dotacje podmiotowe, przedmiotowe czy celowe, udzielane w trybie innych ustaw oraz skierowane do innych podmiotów wyłączonych ustawowo z udziału w otwartym konkursie ofert **nie podlegają analizie w niniejszej ankiecie** i nie powinny być w niej umieszczane, chyba że zaznaczono inaczej!.

Współpraca finansowa opiera się o **zlecenie realizacji zadań**, przynależących do sfery publicznej, będących przedmiotem ustawowej bądź statutowej działalności zarówno zleceniodawcy (JST) jak zleceniobiorcy (wyłącznie organizacje pozarządowe, OPP)

Zadanie publiczne są **zlecane** do realizacji uprawnionym podmiotom w formie (art. 11 ust. 1 UDPP):

- ✓ **Powierzenia** – nie wymaga od zleceniobiorcy posiadania środków własnych, dotacje powinna pokrywać całość kosztów wykonania zlecenia publicznego.
- ✓ **Wspierania** – odnosi się do dofinansowania realizacji zadania publicznego, zatem część środków organizacji przeznaczonych na wykonanie zadania pochodzi z innych źródeł niż dotacja (np. środki własne, beneficjenci, sponsorzy, inne dotacje). Inne środki mogą stanowić zaledwie 1% budżetu zadania.

Podstawowym trybem zlecenia jest **otwarty konkurs ofert** (procedura: patrz wyżej). Po nowelizacji ustawy dopuszczalne są **tryby uproszczone** (art. 11a, 11b, 11c oraz 19a UDPP):

- ✓ Wystąpienie klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej -> **każdy organ administracji publicznej** może zlecić organizacjom uprawnionym z UDPP realizację zadania, służącego zapobieżeniu skutkom tych zjawisk (art. 11a).

- ✓ Ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na ważnych interes społeczny lub ważny interes publiczny -> **Prezes Rady Ministrów** (art.11b).
- ✓ W zakresie ochrony ludności i ratownictwa -> **Minister właściwy do spraw wewnętrznych** -> w zakresie kultury fizycznej, ochrony przeciwpożarowej oraz Polski Czerwony Krzyż (art. 11c).
- ✓ Małe granty (art. 19a).

Przedmiotem zainteresowania niniejszej ankiety jest udzielanie **zleceń** przez w trybie uproszczonym z **art. 11a UDPP** oraz **małych grantów** z **art. 19a UDPP**.

Małe granty (art. 19a) stanowią pozakonkursowy tryb zlecenia wykonania zadania publicznego na podstawie **oferty realizacji** zadania publicznego (art. 14 UDPP) złożonej przez **organizacje uprawnione** (art. 3 ust. 1 i 3 UDPP), **spełniając** poniższe **przesłanki**:

- ✓ Wysokość dofinansowania lub finansowania zadanie publicznego nie przekracza 10.000 zł.
- ✓ Zadanie publiczne ma być zrealizowane w przeciągu 90 dni.
- ✓ Wysokość środków przekazywanych w tym trybie nie przekracza 20% dotacji planowanych w roku budżetowym na rzecz organizacji uprawnionych.

Pytania:

- ✓ 2.1 -2.2: dotyczą wszystkich środków przekazywanych w formie zlecenia zarówno w trybie otwartego konkursu ofert, trybów uproszczonych, w tym w formie powierzenia i wspierania, jak również na podstawie innych ustaw, ale skierowanych do podmiotów uprawnionych z UDPP.
- ✓ 2.3: Należy wyszczególnić tylko te umowy zawarte na podstawie UDPP, a skierowane do ogółu podmiotów.
- ✓ 2.4: Pytanie **zawęża** odpowiedzi **tylko do** trybu **otwartego konkursu ofert**.
- ✓ 2.5: W kolumnie **powierzenie** prosimy wpisywać te zlecenia, które nie wymagały środków własnych zleceniobiorców, a w kolumnie **wspieranie** te, w których wymagano zadeklarowania wkładu własnego.
- ✓ 2.6, 2.7: Oferta wspólna dotyczy udziału w otwartym konkursie ofert. Prosimy nie uwzględniać ofert wspólnych składanych w innych trybach niż te przewidziane w art. 13 ust.2 i 3 UDPP.
- ✓ 2.8: **Regranting** dotyczy sytuacji, w których organizacje, zgodnie z art. 16 ust. 7 UDPP, **przekazały realizację** zadanie publicznego **podmiotom nie będącym stronami** umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie zadania publicznego.
- ✓ 2.9, 2.10: Te i kolejne pytania dotyczą trybu uproszczonego z art. 19a UDPP: **małe granty**.
- ✓ 2.11: To pytanie dotyczy trybu uproszczonego, o którym mowa art. 11a UDPP.
- ✓ 2.13, 2.14, 2.15, : Pytanie odnosi się tylko do zleceń na rzecz organizacji uprawnionych w trybach innych, niż przewidziane w UDPP, konkursowym i pozakonkursowym (spośród tych wymienionych w pyt. 2.14).
- ✓ 2.16: Należy wskazać sfery działalności pożytku publicznego, w których zlecano zadania bez względu na stosowany tryb zlecenia: konkursowy czy uproszczony (wg UDPP).

- ✓ 2.17, 2.18: Dotyczą wniosków składanych na podstawie art. 12 ust. 1 UDPP. Pytania dotyczą **tylko JST**.
- ✓ 2.19, 2.20: Pożyczki, poręczenia i gwarancje udzielane zgodnie z art. 5 ust. 8 UDPP w zw. z art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. e uFP.
- ✓ 2.21, 2.22: Dotacje inwestycyjne.

B. INICJATYWA LOKALNA

Inicjatywa lokalna jest formą **współpracy** jednostek samorządu terytorialnego z **grupą obywateli**, inicjowaną złożeniem **wniosku** w sposób bezpośredni lub za pośrednictwem uprawnionej organizacji do organu administracji samorządowej.

Nie jest to współpraca finansowa, gdyż nie opiera się na przekazywaniu dotacji.

Nie jest to też zlecenie zadania publicznego, gdyż dochodzi tutaj do **wspólnej realizacji** zadania przez wnioskodawcę/-ów oraz organ administracji publicznej z inicjatywy wnioskodawcy/grupy obywateli.

Wnioskodawca nie musi być reprezentować żadnej formalnej organizacji uprawnionej czy innej struktury organizacyjnej.

Inicjatywa lokalna dotyczy **tylko wybranych sfer** działalności pożytku publicznego (art. 4 ust. 1 UDPP):

- ✓ (...pkt 13) wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych .
- ✓ (...pkt 3, 4, 5, 16, 27) na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; a także kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.
- ✓ (...pkt 14) w zakresie edukacji, oświaty i wychowania.
- ✓ (...pkt 17, 19) w sferze kultury fizycznej i turystyki.
- ✓ (...pkt 18) w sferze ochrony przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach.
- ✓ (...pkt 20) porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Pytania:

- ✓ **Odpowiedzi** dotyczące inicjatywy lokalnej **udzielają tylko JST**.
- ✓ 3.1: Czy przyjęto specjalną uchwałę, dotyczącą inicjatywy lokalnej lub w innym sposób sprecyzowano tryb i kryteria ocen i realizacji zadań w ramach inicjatywy lokalnej?
- ✓ 3.2: Dotyczy współpracy JST z obywatelami w ramach inicjatywy lokalnej.
- ✓ 3.4: Prosimy o zaznaczanie łącznie wszystkich sfer, których dotyczyła inicjatywa lokalna.

C. PROGRAM WSPÓŁPRACY

Program współpracy JST z organizacjami pozarządowymi zgodnie z art. 5a ust.1 UDPP powinien być uchwalony do 30 listopada roku poprzedzającego analizowany okres obowiązywania programu. Natomiast do 30 kwietnia roku następnego po realizacji programu współpracy organ wykonawczy JST ma obowiązek przedstawić sprawozdanie z realizacji programu współpracy.

Art. 5 ust. 4 UDPP zawiera niezbędne elementy, które powinny być regulowane w **programie współpracy**:

- ✓ Cel główny i cele szczegółowe programu.
- ✓ Zasady współpracy.
- ✓ Zakres przedmiotowy.
- ✓ Formy współpracy zgodnie z art. 5 ust. 2 UDPP (m.in. informowanie, konsultowanie, partnerstwa czy inicjatywy lokalne).
- ✓ Priorytetowe zadania publiczne.
- ✓ Okres realizacji programu.
- ✓ Sposób realizacji programu.
- ✓ Wysokość środków planowanych na realizację programu.
- ✓ Sposób oceny realizacji programu.
- ✓ Informację o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji.
- ✓ Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

Program współpracy jest konsultowany zgodnie z **uchwałą o sposobie konsultowania** aktów normatywnych i programów z organizacjami pozarządowymi (sam program nie jest aktem prawa miejscowego!).

Pytania:

- ✓ 4.1, 4.2, 4.3: Należy traktować rozłącznie i przejść do kolejnego pytania zgodnie z dyspozycją.
- ✓ 4.4: Dotyczy zarówno programów jednorocznych.

D. WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA

Zakres pytań z tej części dotyczy **pozostałych form współpracy** z organizacjami pozarządowymi administracji publicznej niż inicjatywa lokalna. Podstawową formą tej współpracy jest przewidziane w art. 24 ust. 2 UDPP prawo OPP do **nabywania na szczególnych warunkach** prawa użytkowania **nieruchomości** będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. Użytkowanie na specjalnych zasadach **wygasa z mocy prawa** z chwilą utraty statusu OPP.

Pozostałe formy współpracy pozafinansowej, dotyczą przede wszystkim zagadnień **dialogu obywatelskiego**, rozumianego jako forma kontaktu między władzą państwową a organizacjami trzeciego sektora, polegająca na wzajemnym przekazywaniu sobie opinii, informacji czy ustaleń dotyczących celów, instrumentów i strategii wdrażania polityki publicznej (por. art. 5 ust. 2 pkt 2, 3, 4, UDPP):

- ✓ Informowanie o planowanych kierunkach działalności.
- ✓ Konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach działalności statutowej organizacji.
- ✓ Konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych, dotyczących sfery pożytku publicznego (art. 4 UDPP) z radami działalności pożytku publicznego,
- ✓ Tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym.

- ✓ Umowy partnerska.

Rady działalności pożytku publicznego (gminne, powiatowe, wojewódzkie) są organami opiniodawczo-doradczymi, powoływanymi na dwuletnie kadencje, wzorem Rady Działalności Pożytku Publicznego, działającej przy ministrze właściwym ds. zabezpieczenia społecznego. Rady „samorządowe” tworzone są przez organy wykonawcze JST na wniosek organizacji pozarządowych, funkcjonujących na terenie danej JST. W przypadku rad wojewódzkich musi to być minimum 50 organizacji uprawnionych (NGO + OPP). Skład rady musi odzwierciedlać interesariuszy uczestniczących w procesie tworzenia prawa, w tym reprezentacje władzy wykonawczej, ustawodawczej, trzeciego sektora oraz nadzoru (przedstawiciele wojewody). Przed nowelizacją UDPP w 2010 roku funkcjonowały quasi-rady, będące zespołami inicjatywno-doradczymi. W ankiecie prosimy o uwzględnienie tylko **rad, funkcjonujących na podstawie znowelizowanej UDPP**.

Konsultowanie aktów normatywnych (art. 5 ust. 2 pkt 3 UDPP) rozumiane jest jako różne (formalne i nieformalne) formy dialogu (wymiany informacji, uzgadniania stanowisk/opinii) pomiędzy urzędem a organizacjami, dotyczące przygotowywanych aktów prawnych czy dokumentów programowych. Konsultacje prowadzone mogą być na różnych etapach przygotowań projektów. Konsultacje mogą mieć charakter szczątkowy, w postaci udzielanie informacji, poprzez konsultacje, negocjacje, współdecydowanie, zarówno w formie wymiany korespondencji, wypełniania ankiet/kwestionariuszy, przygotowania opinii czy udziału w panelach deliberacyjnych.

Z każdego procesu konsultacji powinno być przygotowane **sprawozdanie**, zawierające głosy odrębne, opinie, wnioski, zgłoszone uwagi oraz sposoby ich rozpatrzenia przez organ JST. Sprawozdanie **nie jest tożsame** z Oceną Skutków Regulacji (OSR), która ma identyfikować szanse i zagrożenia związane z przygotowywanym aktem prawnym.

Pytania:

- ✓ 5.1: dotyczy ogólnego stwierdzenia współpracy pozafinansowej.
- ✓ 5.2: Odpowiedź należy zgodnie ze szczeblem samorządu, którego dotyczy działalność Rady.
- ✓ 5.3: Pytanie dotyczy **innych**, aniżeli rady działalności pożytku publicznego, wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym (art. 5 ust. 2 pkt 5 UDPP).
- ✓ 5.4, 5.5, 5.6: Uchwała ta jest dokumentem odrębnym od programu współpracy i zawiera postanowienia formalne, dotyczące konsultowania aktów prawnych i dokumentów.
- ✓ 5.10, 5.11: Należy zaznaczyć wszystkie te formy, które były praktykowane w 2011 r.

E. WOLONTARIAT

Wolontariuszem jest osoba fizyczna (pełnoletnia albo niepełnoletnia za zgodą prawnego opiekuna), która ochotniczo (dobrowolnie) i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie angażując się w pracę (wyłączając pracę w ramach działalności gospodarczej) na rzecz m.in. organizacji pozarządowych, organizacji kościelnych, podmiotów leczniczych czy administracji publicznej. Podstawą stosunku cywilnoprawnego pomiędzy **wolontariuszem a korzystającym** jest **porozumienie**, które określa prawa i obowiązki stron.

W sprawach nieuregulowanych zastosowania mają przepisy UDPP oraz kodeksu cywilnego. Porozumienie na okres dłuższy niż 30 dni musi być zawarte na piśmie. Korzystający powinien prowadzić **ewidencję czasu pracy** wolontariusza.

- ✓ 6.1: Pytanie dotyczy wszystkich form wolontariatu czyli ochotniczych i nieodpłatnych świadczeń osób na rzecz Państwa instytucji, jako korzystającego, w tym nieodpłatnych stażów (z wyłączeniem praktyk studenckich zgodnie z art. 189 ust. 2 pkt 2 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym) czy wolontariatu pracowniczego, etc.
- ✓ 6.2, 6.3, 6.4, 6.5: Prosimy wskazać porozumienia zawarte tylko w danym roku oraz tych zawartych w roku poprzednim, trwających/faktycznie realizowanych w 2011 r.

F. POZIOM SATYSFAKCJI ZE WSPÓŁPRACY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI LUB INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO

Pytania:

- ✓ 7.1: Prosimy wziąć pod uwagę ogół aspektów współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym te które były przedmiotem tej ankiety. To pytanie ma charakter subiektywny i wartościujący, ale prosimy o odpowiedź jak najbliższą Państwa odczuciom.
- ✓ 7.2: Pytanie to dotyczy całości współpracy pomiędzy pierwszym a trzecim sektorem, ale również z perspektywą na pojedyncze akty współpracy, tzn. czy w Państwa środowisku są przykłady relacji pomiędzy sektorami, które mogłyby służyć za przykład dobrych praktyk dla innych?
- ✓ 7.3: To pytanie jest czysto wartościujące. Im wyższy poziom na drabinie partycypacji, tym większy wpływ organizacji pozarządowych na nie tylko planowanie, ale też rzeczywiste kreowanie i wykonywanie zadań publicznych. Czy są obszary w Państwa zakresie kompetencji, które mogłyby być delegowane w całości pod zarząd trzeciego sektora? Np.: części budżetu JST, dotyczącego kultury (budżet partycypacyjny), wykonywanie przez organizację władztwa nad osiedlem (radą osiedlową) czy przekazywanie publicznych szkół i przedszkoli pod zarząd organizacji pozarządowych przy zachowaniu stabilnego modelu finansowania.